

یادداشت‌های روزانه

بهبهانی، سیمین، ۱۳۰۶-۱۳۹۳، مصاحبه‌شونده.

یادداشت‌های روزانه: صد و ده روز با سیمین بهبهانی (۱۳۸۱-۱۳۹۳) / مهدی مظفری ساوجی.
تهران: مؤسسه انتشارات نگاه، ۱۳۹۳.

۲۹۶ ص.

ISBN: 978-600-376-018-9

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

عنوان دیگر: صد و ده روز با سیمین بهبهانی.

۱. بهبهانی، سیمین، ۱۳۰۶-۱۳۹۳ - مصاحبه‌ها.

۲. شاعران ایرانی - مصاحبه‌ها.

الف. مظفری ساوجی، مهدی، ۱۳۵۶-، مصاحبه‌گر.

۱۳۹۳ ۷۴/۵ PIR۷۹۷۲/۸۶۱/۶۲

شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۸۴۳۳۴

یادداشت‌های روزانه

صد و ده روز با سیمین بهبهانی

(۱۳۸۱-۱۳۹۳)

مهدی مظفری ساوجی

مؤسسه انتشارات نگاه

«تأسیس ۱۳۵۲»

یادداشت‌های روزانه صد و ده روز با سیمین بهبهانی

مهدی مظفری ساوجی

چاپ اول: ۱۳۹۴، چاپ: احمدی، لیتوگرافی: اطلس چاپ، شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۷۶-۰۱۸-۹

حق چاپ محفوظ است.

* * *

مؤسسه انتشارات نگاه

«تأسیس ۱۳۵۲»

دفتر مرکزی: انقلاب، خ شهدای ژاندارمری، بین خ. فخر رازی و خ. دانشگاه، پ. ۶۳، طبقه ۵

تلفن: ۱۲-۶۶۹۷۵۷۱۱، ۸-۶۶۴۸۰۳۷۷، ۶۶۴۶۶۹۴۰، تلفکس: ۶۶۹۷۵۷۰۷

www.negahpub.com info@negahpub.com

Email: negahpublisher@yahoo.com

فهرست

چند کلمه با خواننده ۱۱

سال ۱۳۸۱

دوشنبه - ۱۸ آذر ۱۳۸۱: «شهد اما شوکران» ۱۵

سال ۱۳۸۳

پنجشنبه - ۵ خرداد ۱۳۸۳: در انجمن خواهر فروغ ۲۱

سال ۱۳۸۴

پنجشنبه - ۶ بهمن ۱۳۸۴: حجاب و خفایات زن و مرد ۲۵

یکشنبه - ۱۶ بهمن ۱۳۸۴: روشنفکر و سرنوشت ۲۶

سال ۱۳۸۶

شنبه - ۵ خرداد ۱۳۸۶: مشکل بینایی ۲۹

پنجشنبه - ۱۷ خرداد ۱۳۸۶: پدر و فعالیت‌های سیاسی ۳۰

شنبه - ۱۹ خرداد ۱۳۸۶: مواضع سیاسی و اعتقادی پدر ۳۲

سه‌شنبه - ۲۹ خرداد ۱۳۸۶: اشاره‌ای به نجف دریابندری ۳۴

جمعه - ۵ مرداد ۱۳۸۶: پدر، «نهضت اسلام» و روزنامه «اقدام» ۳۵

یکشنبه - ۶ آبان ۱۳۸۶: ازدواج پدر و مادر ۳۷

شنبه - ۲۶ آبان ۱۳۸۶: جدایی پدر و مادر ۴۰

دوشنبه - ۵ آذر ۱۳۸۶: نقش مادر در زندگی و تحصیل ۴۷

پنجشنبه - ۸ آذر ۱۳۸۶: دوران کودکی ۵۱

چهارشنبه - ۱۵ اسفند ۱۳۸۶: زخم‌های قدیمی و تازه ۵۳

پنجشنبه - ۲۳ اسفند ۱۳۸۶: فویبایی که شاملو داشت ۵۵

سال ۱۳۸۷

- دوشنبه - ۱۹ فروردین ۱۳۸۷: از لحاظ مادر ۶۳
- جمعه - ۳ خرداد ۱۳۸۷: شاملو و مسئله «وزن» شعر ۶۳
- چهارشنبه - ۱۲ تیر ۱۳۸۷: در کودستان آمریکایی تهران ۶۶
- پنج‌شنبه - ۲۰ تیر ۱۳۸۷: برگشتن به دوران کودکی و نوجوانی ۶۸
- شنبه - ۲۹ تیر ۱۳۸۷: پروین اعتصامی ۷۳
- جمعه - ۲۵ مرداد ۱۳۸۷: دوران دبیرستان ۸۱
- شنبه - ۹ شهریور ۱۳۸۷: در دوران معلمی ۸۵
- جمعه - ۲۹ شهریور ۱۳۸۷: در برزخ شعر و موسیقی ۸۹
- سه‌شنبه - ۹ مهر ۱۳۸۷: صادق هدایت ۸۹
- پنج‌شنبه - ۲۵ مهر ۱۳۸۷: حزب توده ۹۶
- چهارشنبه - ۱ آبان ۱۳۸۷: ورزش ۹۷
- یکشنبه - ۲۶ آبان ۱۳۸۷: جایزه صلح و دیدار با نیما ۹۷
- یکشنبه - ۳ آذر ۱۳۸۷: قوانین اسلام ۱۰۰
- سه‌شنبه - ۵ آذر ۱۳۸۷: «شناختنامه ایران درودی» ۱۰۱
- شنبه - ۹ آذر ۱۳۸۷: هفته‌نامه «امید ایران» ۱۰۱
- سه‌شنبه - ۱۲ آذر ۱۳۸۷: تقدیم شعر به ایران درودی ۱۰۳
- جمعه - ۱۵ آذر ۱۳۸۷: از لحاظ ایران درودی ۱۰۴
- شنبه - ۱۶ آذر ۱۳۸۷: «نه»ی ایران درودی به «صورنگر چیره‌دست»! ۱۰۵
- یکشنبه - ۱۷ آذر ۱۳۸۷: شعری دیگر برای ایران درودی ۱۰۶
- سه‌شنبه - ۱۹ آذر ۱۳۸۷: طنز و مطایبه ۱۰۶
- دوشنبه - ۲۵ آذر ۱۳۸۷: نام خانوادگی در سایه همسر ۱۰۸
- چهارشنبه - ۲۷ آذر ۱۳۸۷: انجمن ادبی ایران و آمریکا و مسئله فروغ فرخزاد ۱۰۹
- سه‌شنبه - ۳ دی ۱۳۸۷: سال‌های ترانه‌سرایی و همکاری با رادیو ۱۱۱
- چهارشنبه - ۱۱ دی ۱۳۸۷: دیدار با انجمن قلم لندن ۱۱۶
- یکشنبه - ۲۲ دی ۱۳۸۷: در وزن‌های تازه ۱۱۷

جمعه - ۲ اسفند ۱۳۸۷: بازگشت به دوران دبیرستان ۱۱۸

سال ۱۳۸۸

سه‌شنبه - ۱۸ فروردین ۱۳۸۸: کانون نویسندگان و انجمن قلم ۱۲۳

چهارشنبه - ۱۹ فروردین ۱۳۸۸: درگذشت ارژن ۱۲۸

یکشنبه - ۲۳ فروردین ۱۳۸۸: زندگی با منوچهر کوشیار ۱۳۰

یکشنبه - ۳ خرداد ۱۳۸۸: در کنفرانس مسا (MESA) ۱۳۲

پنج‌شنبه - ۱۴ خرداد ۱۳۸۸: در تالار هنر ۱۳۴

سه‌شنبه - ۱۹ خرداد ۱۳۸۸: چاپ شعر در خارج از کشور ۱۳۷

جمعه - ۲۹ خرداد ۱۳۸۸: انتخابات ۸۸ ... ۱۳۹

یکشنبه - ۷ تیر ۱۳۸۸: در پاسخ به محمود احمدی‌نژاد ۱۴۳

سه‌شنبه - ۲۴ شهریور ۱۳۸۸: زن برگزیدهٔ بنیاد جهانی پژوهش‌های زنان و ۱۴۴

چهارشنبه - ۱۸ آذر ۱۳۸۸: مشکل بینایی ۱۴۷

پنج‌شنبه - ۱۰ دی ۱۳۸۸: «شناختنامهٔ ایران درودی» ۱۵۰

سه‌شنبه - ۱۵ دی ۱۳۸۸: یک سوء تفاهم ۱۵۰

چهارشنبه - ۱۹ اسفند ۱۳۸۸: ممنوع‌الخروج شدن ۱۵۱

سال ۱۳۸۹

شنبه - ۲۸ فروردین ۱۳۸۹: در قبض و بسط نشر ۱۵۵

چهارشنبه - ۵ خرداد ۱۳۸۹: مسئلهٔ ممیزی ۱۵۸

دوشنبه - ۱۰ خرداد ۱۳۸۹: نامه‌های صادق هدایت ۱۵۹

جمعه - ۷ آبان ۱۳۸۹: من در یک خانوادهٔ مسلمان به دنیا آمده‌ام ۱۶۱

سال ۱۳۹۰

جمعه - ۵ فروردین ۱۳۹۰: یادی از سیمین بهمانی در پیام نوروزی اوایما ۱۶۵

پنج‌شنبه - ۵ خرداد ۱۳۹۰: شعرهای منتشر نشده ۱۶۵

سه‌شنبه - ۴ تیر ۱۳۹۰: در باب اطناب و ایجاز و ارتباط عمودی شعر ۱۶۷

سه‌شنبه - ۸ آذر ۱۳۹۰: مهاجرانی، مسجد جامعی، و صفار هرنندی ۱۸۳

شنبه - ۱۹ آذر ۱۳۹۰: حجاب در «شاهنامه» و «اوستا» ۱۸۵

سال ۱۳۹۱

- شنبه - ۱۱ آذر ۱۳۹۱: در مدرسهٔ مامایی ۱۸۹
- چهارشنبه - ۹ اسفند ۱۳۹۱: باز هم مسئلهٔ ممیزی ۱۹۱

سال ۱۳۹۲

- شنبه - ۵ مرداد ۱۳۹۲: در باب یک انتخاب ۱۹۷
- جمعه - ۱۱ مرداد ۱۳۹۲: از میان شعرهای «آینه‌های رنگ پریده» ۱۹۷
- جمعه - ۲۵ مرداد ۱۳۹۲: از میان شعرهای «رنگ‌ها و سایه‌ها» ۱۹۸
- یکشنبه - ۳ شهریور ۱۳۹۲: از میان شعرهای «سایه‌ام را بر دیوار جا گذاشته‌ام» ۱۹۸
- دوشنبه - ۱۸ شهریور ۱۳۹۲: از میان شعرهای «شب به شیشه می‌زند» ۱۹۹
- یکشنبه - ۷ مهر ۱۳۹۲: از میان شعرهای «بیمارستان» ۲۰۰
- چهارشنبه - ۱۷ مهر ۱۳۹۲: از میان غزل‌ها ۲۰۰
- شنبه - ۱۶ آذر ۱۳۹۲: ناخوش احوالی ۲۰۰
- یکشنبه - ۲۴ آذر ۱۳۹۲: دربارهٔ واژه‌های عربی ۲۰۱
- چهارشنبه - ۲۷ آذر ۱۳۹۲: حسین منزوی ۲۰۱
- چهارشنبه - ۱۸ دی ۱۳۹۲: آزادی یا التزام شعر ۲۰۱
- چهارشنبه - ۲۵ دی ۱۳۹۲: مجموعهٔ کامل مصاحبه‌ها ۲۰۲
- شنبه - ۱۰ اسفند ۱۳۹۲: ممیزی «زندگی چیزی کم دارد» ۲۰۳
- چهارشنبه - ۲۸ اسفند ۱۳۹۲: ممیزی «غزل اجتماعی معاصر» ۲۰۴

سال ۱۳۹۳

- پنج‌شنبه - ۸ خرداد ۱۳۹۳: دربارهٔ گزیدهٔ نیماز ۲۱۳
- دوشنبه - ۱۲ خرداد ۱۳۹۳: در پاسخ به درخواست نشر نیماز ۲۱۳
- چهارشنبه - ۱۴ خرداد ۱۳۹۳: پاسخ علی‌رضا رییس دانا به نشر نیماز ۲۱۴
- چهارشنبه - ۲۸ خرداد ۱۳۹۳: یک دیدار غم‌انگیز ۲۱۴
- یکشنبه - ۱۵ مرداد ۱۳۹۳: شرط ارشاد برای مجوز فیلمی دربارهٔ سیمین بهبهانی ۲۱۷
- جمعه - ۱۷ مرداد ۱۳۹۳: شایعهٔ درگذشت ۲۱۸
- شنبه - ۱۸ مرداد ۱۳۹۳: «یادداشت‌های روزانه» در روزنامهٔ «شرق» ۲۱۹

۲۲۰	سه‌شنبه - ۲۱ مرداد ۱۳۹۳: سیمین خانم در گُما.
۲۲۱	جمعه - ۲۴ مرداد ۱۳۹۳: ملاقات در بیمارستان پارس.
۲۲۳	شنبه - ۲۵ مرداد ۱۳۹۳: «سبز و بنفش و نارنجی».
۲۲۸	سه‌شنبه - ۲۸ مرداد ۱۳۹۳: درگذشت سیمین بهیانی.
۲۳۱	چهارشنبه - ۲۹ مرداد ۱۳۹۳: انتشار خبر درگذشت در رسانه‌های جهان.
۲۳۱	پنج‌شنبه - ۳۰ مرداد ۱۳۹۳: امامزاده طاهر یا بهشت زهرا؟
۲۳۳	جمعه - ۳۱ مرداد ۱۳۹۳: تشییع و حواشی.
۲۴۰	شنبه - ۱ شهریور ۱۳۹۳: از لحاظ فاضل نظری.
۲۴۲	یکشنبه - ۲ شهریور ۱۳۹۳: فاتحه‌ای که سیمین بهیانی می‌خواند.
۲۴۲	دوشنبه - ۳ شهریور ۱۳۹۳: بر سنگ گور.
۲۴۳	سه‌شنبه - ۴ شهریور ۱۳۹۳: شعرهای منسوب به سیمین بهیانی.
۲۴۴	چهارشنبه - ۵ شهریور ۱۳۹۳: شاعران هفته نامه «امید ایران».
۲۴۷	پنج‌شنبه - ۶ شهریور ۱۳۹۳: شعری که فقط یک‌بار چاپ شد.
۲۴۸	جمعه - ۷ شهریور ۱۳۹۳: شعرهای صهبا مقداری (بهرام صادقی).
۲۵۲	شنبه - ۸ شهریور ۱۳۹۳: «قهرمانان شعرهای من».
۲۵۶	یکشنبه - ۹ شهریور ۱۳۹۳: یاد مهدی اخوان.
۲۵۹	دوشنبه - ۱۰ شهریور ۱۳۹۳: اشتباه همایون شجریان در اجرای کولی‌واره (۳).
۲۵۹	سه‌شنبه - ۱۱ شهریور ۱۳۹۳: کاندیدای جایزه نوبل ادبیات.
۲۵۹	سه‌شنبه - ۱۸ شهریور ۱۳۹۳: غزلی که فقط یک بار چاپ شد.
۲۶۰	شنبه - ۵ مهر ۱۳۹۳: اولین شعرهای سیمین بهیانی در «نوبهار».
۲۶۴	یکشنبه - ۶ مهر ۱۳۹۳: پاسخ سیمین بهیانی به پرسش هفته نامه «امید ایران».
۲۷۱	فهرست اعلام.

چند کلمه با خواننده

نوشتن «یادداشت روزانه» یکی از دلمشغولی‌های من در کنار شعر و پژوهش‌های هنری است. به خصوص که بخش مهمی از آنچه در این یادداشت‌ها مطرح می‌شود به اهالی فرهنگ و هنر اختصاص دارد: دیدارهایی که گاه و بی‌گاه، به مناسبت یا بی‌مناسبت با آن‌ها داشته و دارم. بیشتر اوقات در این دیدارها نکات ارزشمندی از طرف این دوستان مطرح شده که احساس کرده‌ام می‌تواند پرتوی باشد بر گوشه و کنارهای در سایه مانده فرهنگ و هنر این مرز پرگهر.

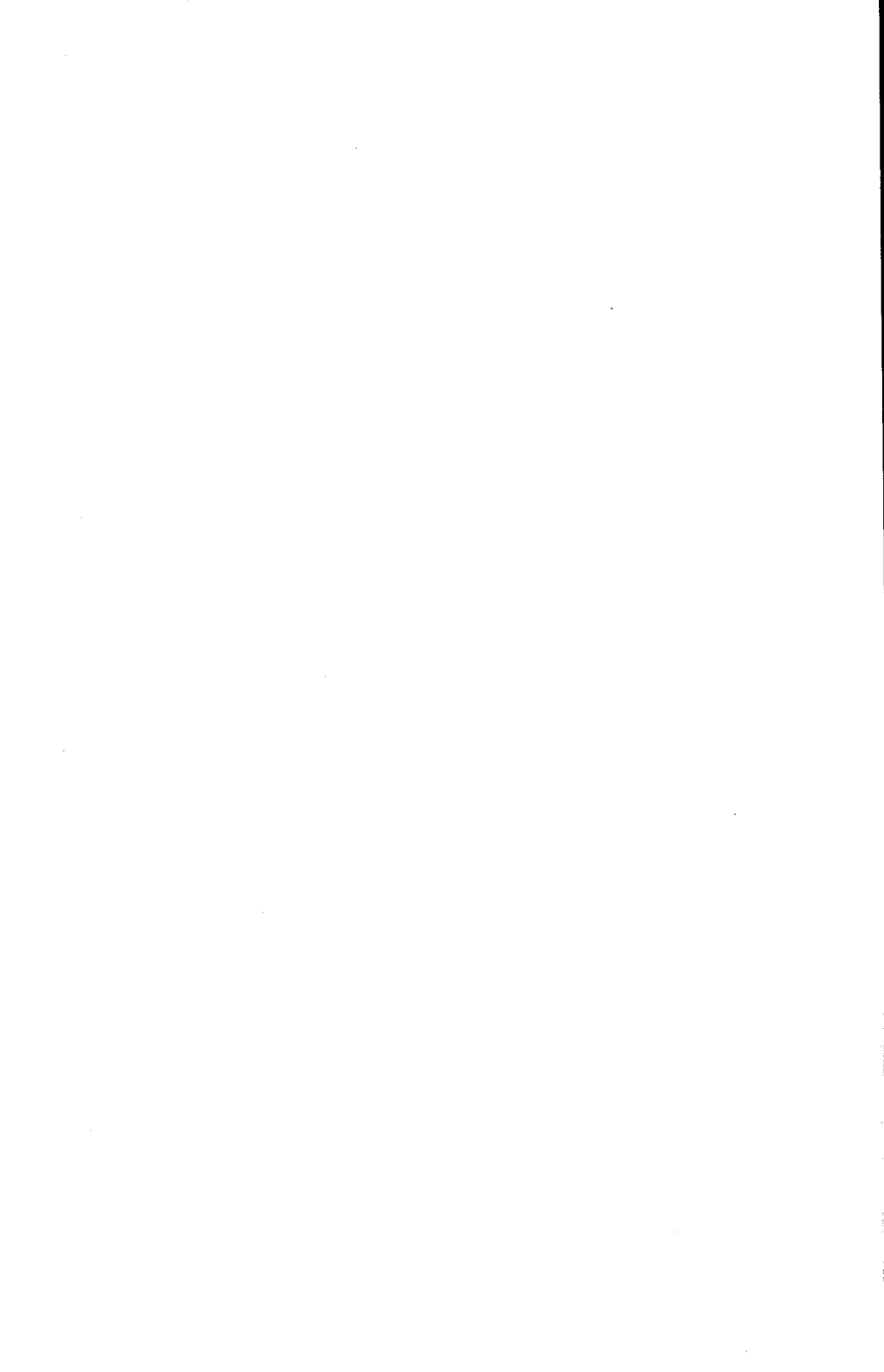
آنچه در این کتاب از نظرتان می‌گذرد، یادداشت‌هایی است که من در فاصله سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۹۳ نوشته‌ام. در واقع حاصل روزهایی است که با سیمین بهیمانی تماس می‌گرفتم یا به شکل حضوری به دیدارش می‌رفتم. به جز این یادداشت‌ها، گفت‌وگوهای مفصلی با سیمین خانم داشته‌ام که با عنوان «سبز و بنفش و نارنجی» در اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۳ به وسیله انتشارات «نگاه» منتشر شد و در خردادماه همان سال به چاپ دوم رسید.

نکته آخر اینکه قرار بود بخش‌هایی از این یادداشت‌ها (که به زندگی سیمین خانم اختصاص دارد) در همان کتاب گفت‌وگو منتشر شود، اما

خانم بهبهانی معتقد بود که آن بخش‌ها حاوی گفته‌های ناهمگونی است که بیشتر به زندگی خصوصی ایشان مربوط می‌شود و در پاره‌ای از آثارشان به آن‌ها پرداخته‌اند. اما از آنجا که فرازهای مهمی از همان بخش‌ها در هیچ‌کدام از آثار مورد اشاره ایشان نیامده است تصمیم گرفتم آن بخش‌ها و فرازها را در این کتاب منتشر کنم.

الان که دارم این مقدمه را به پایان می‌برم سیمین خانم در بخش «آی سی یو جنرال» بیمارستان پارس در حالت نیمه‌کما به سر می‌برد. جز اینکه آرزوی عافیت و شفای عاجل برای او داشته باشم سخن دیگری نمی‌ماند.

سال ۱۳۸۱

دوشنبه — ۱۸ آذر ۱۳۸۱

«شهد اما شوکران»

صبح با سیمین بهبهانی تماس گرفتم. تاریخ سرایش غزل‌هایی را که قرار است از نادر نادرپور در دوره‌های قبل و بعد از انقلاب در کتاب «شهد اما شوکران» بیاورم از او پرسیدم.

گفت: بیشتر غزل‌های نادرپور مربوط به پیش از انقلاب است، حالا شما غزل‌ها را بخوانید تا بگویم مربوط به چه دوره‌ای است.
گفتم:

شیر دریا خفته در آغوش نیزاران هنوز
بیشه بیدار است از بانگ سپیداران هنوز
گفت: این غزل را نادرپور قبل از انقلاب سروده.
گفتم:

کهن دیارا، دیار یارا، دل از تو کندم، ولی ندانم...
گفت: این غزل را بعد از انقلاب سروده.
گفتم:

چه شد که ماه مراد از کرانه‌ای نرسید
شبی رسید و حریف شبانه‌ای نرسید
گفت: این غزل را قبل از انقلاب سروده.
گفتم:

نوبهاران کوکه با خود بوی باران آورد
خرم آن باران، که بوی نوبهاران آورد

گفت: این غزل هم از غزل‌های قبل از انقلاب نادرپور است.
گفتم: همین چهار غزل بود. شما غزل دیگری از نادرپور با موضوع اجتماعی سراغ ندارید؟

گفت: نه. غزل‌های من را از کدام کتاب‌ها انتخاب کرده‌اید؟
گفتم: بیشتر غزل‌های شما را از منتخبی که خودتان با عنوان «از سال‌های آب و سراب» منتشر کرده‌اید، انتخاب کرده‌ام، به‌جز چند غزل که در این کتاب نیامده است.

گفت: چه غزل‌هایی را از من انتخاب کرده‌اید؟
گفتم: از غزل‌های قبل از انقلاب‌تان ۹ غزل انتخاب کرده‌ام و از غزل‌های بعد از انقلاب‌تان ۱۴ غزل.

گفت: این‌که خودش می‌شود یک مجموعه.
گفتم: به این دلیل است که اغلب غزل‌های شما تم اجتماعی دارد و به نظر من این لحاظ، شما جزو مهم‌ترین شاعران این دوران به حساب می‌آید.
گفت: اگر جدی کار کرده باشید، کار ارزشمندی خواهد شد. جای خالی چنین کاری احساس می‌شود.

گفتم: دو غزل هم از صادق سرمد انتخاب کرده‌ام. متها نمی‌دانم قبل از کودتا سروده شده یا بعد از کودتا.
گفت: کدام غزل‌های سرمد است.
گفتم: یکی

میخانه اگر ساقی و صاحب‌نظری داشت...

گفت: خب، این‌که بعد از ماجرای ۲۸ مرداد سروده شده.
گفتم: و دیگری

روزگاری ست که آزاد سخن نتوان گفت

سخن آزاد چو مرغان چمن نتوان گفت

گفت: ظاهر غزل نشان می‌دهد که باید بعد از ۲۸ مرداد سروده شده باشد. حالا شما برای اطمینان خاطر از یکی دو نفر دیگر هم پرسید.
تلفن منصور اوجی را هم از او گرفتم که تاریخ غزل‌هایش را از خودش
پرسم.

سال ۱۳۸۳